

ጌታዬ አላህ ነው

www.with-allah.com/am

أَمْهَرِي

ክፍል አንድ - ዕባዳዎች በልብ ላይ የሚያሳርፉት አሻራ(መውደድ :-)

www.with-allah.com

ሙሐመድ ብን ሰርራር አልያሚ
ዶክተር ዐብዱላህ ብን ሳሊም ባህማም

1. መውደድ

የመውደድ ጽንሰ ሀሳብ ፦

የአላህ ውደድ፦

አላህን ﷻ መውደድና እርሱን ማፍቀር ማለት የልብ በርሱ መጽናናትና ወደርሱ ማዘንበል፣ እርሱ ለሚፈልገው ነገር ሁሉ ምላሽ መስጠት፣ የርሱ ውዳሴና ዝክር ልብን መቆጣጠር ማለት ነው።

የአላህ ፍቅር እውነታ

አላህን ማፍቀር ዕባዳውን ማፍቀር፣ ለርሱ መተናነስና እርሱን ማላቅ ነው። ይህም በአፍቃሪው ልብ ውስጥ ትእዛዛቱን በመፈጸምና ከእገዳዎቹ በመታቀብ የሚገለጽ የተፈቃሪው አላህ ﷻ አክብሮትና ልቅና መኖር ማለት ነው። ይህ ፍቅር የኢማንና የተውሒድ መሠረት ሲሆን፣ የሚያስገኘው የትሩፋት ውጤቶች ከቁጥር በላይ ናቸው። አላህ የሚወዳቸውን ቦታዎች፣ ጊዜያትና ግለሰቦች፣ አካላዊና አንደበታዊ ተግባራትንና የመሳሰሉትን አላህ የሚወዳቸውን ነገሮች ሁሉ መውደድም አላህን ﷻ የመውደድና የማፍቀር አካል ነው።

የአላህ ፍቅር ለርሱ ብቻ ፍጹም የተደረገ መሆን ሲኖርበት፣ ተፈጥሯዊ የሆነ ወላጆችን ልጆችን መምህርን፣ ምግብና መጠጥን፣ ትዳራዊ ግንኙነትን፣ አልባሳትን ወዳጆችንና የመሳሰሉትን ከመውደድና ከማፍቀር ጋር አይጋጭም።

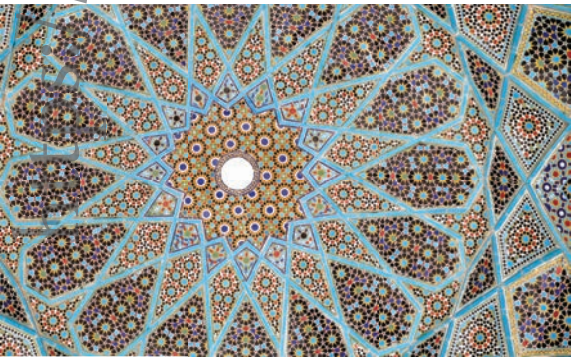
ሐራም ሆኖ የተከለከለው ፍቅር፣ መሽሪኮች ጣዖቶቻቸውንና አማልክቶቻቸውን አላህን እንደሚወዱ መውደድ፣ ነፍስያ የምትወዳቸውን ነገሮች ፍቅር ከአላህ ﷺ ፍቅር ማብለጥ ወይም አላህ ﷺ የሚይወዳቸውን ጊዜያትና ቦታዎችን፣ ግለሰቦችን፣ ሥራዎችን፣ ንግግሮችን መውደድ ነው። አላህ ﷺ እንዲህ ብሏል ፦

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ﴾ [البقرة: 165]

«ከሰዎችም ከአላህ ሌላ ባላንጣዎችን (ጣዖታትን)፣ አላህን እንደሚወዱ የሚወዷቸው ኾነው የሚይዙ አልሉ፤ እነዚያ ያመኑትም፣ አላህን በመውደድ (ከነርሱ) ይበልጥ የበረቱ ናቸው።» [አልባራሁ: 165]

ከአላህ ፍቅር ትሩፋቶች መካከል ፦

1. የተውሐድ መሰረትና የተውሐድ መንፈስ መሆኑ፣ ፍቅርና ውድቃን ለአላህ ብቻ ፍጹም ማድረግ ነው። ይህ የዕባዳ መሰረታዊ እውነታ ነው። አንድ አማኝ ለአላህ ያለው ፍቅር የተሟላ እስኪሆንና ከሚወዳቸው ነገሮች ሁሉ ቀዳሚ፣ የተቀሩት ተፈቃሪዎቹ ለዚህ የተደላውና የመድሀኑ መገኛ ለሆነው ዐቢይ ፍቅር ተመሪ በሚሆኑበት ሁኔታ የአላህ ﷺ ፍቅር የበላይ ተቆጣጣሪና ወሳኝ እስኪሆን ድረስም ተውሐድ ምሉእ አይሆንም።
2. የአላህ አፍቃሪ በችግርና በመከራ ወቅት መጽናኛ የሚያገኝ መሆኑ። አፍቃሪ ችግሮችን የሚያስረሳና መከራዎችን የሚያዘናጋው የፍቅር ጣዕምና ስሜት ይሰማዋል።
3. የተሟላ ደስታና ምቹት ፦ ይህ ሊገኝ የሚችለው አላህን ﷺ በማፍቀር ብቻ ነው። ልብ ከብቸኝነቱ የሚወጣው፣ የፍቅር ረሃቡንና ጥማቱን የሚያረካው በአላህ ፍቅርና ወደርሱ ብቻ በመመለስ ነው። ሁሉም ቁሳዊ ደስታዎችና መደሰቻዎች ቢሟሉለት እንኳ በአላህ ﷺ ፍቅርና በርሱ ውድቃ ብቻ እንጂ ልብ መጽናናትና መረጋጋት አይችልም። የርሱ ፍቅር የሕሊና ደስታና የመንፈስ እርካታ ነው።

አላህ ﷺ ከሚመለከባቸው ዕባዳዎች ሁሉ፣ ፍቅርን ፍርሃትንና ተስፋ በርሱ ላይ መጣልን ከመሳሰሉት የዕባዳ ዓይነቶች የሚበልጡ የሉም።

አላህን ለመገናኘት መናፈቅና መጓጓት፣ የዓለማዊ ሕይወት ጣጣዎችን ከልብ የሚያባርር የሕይወት መንፈስ ነው።

ጤናማ ልቦችና በጎ መንፈስ፣ የጠራ ሕሊና እና የጸዳ ልቦና ባላቸው ሰዎች ዘንድ ክርሱ ፍቅር ይበልጥ የሚጣፍጥ፣ የሚያዝናና የሚያጽናና፣ የርሱን ግንኙነት ከመናፈቅ ይበልጥ የሚያረካ ምንም ነገር የለም። በአንድ ሙሉምን ልብ ውስጥ ያለው የኢማን ጣእምና ጥፍጥናው ከምንም በላይ ነው። የሚሰማው ደስታና እርካታም ከየትኛውም ደስታና እርካታ ይበልጥ የተሟላ ነው። «ሦስት ነገሮች ያሉት ሰው የኢማንን ጥፍጥና ያገኛባቸዋል ፦ አላህና መልክተኛው ከተቀሩት ሁሉ እርሱ ዘንድ ይበልጥ የተወደዱ መሆን፣ ለአላህ ብሎ ብቻ አንድን ሰው የሚወድ መሆን፣ አላህ አንዴ ክርሱ ካዳነው በኋላ ወደ ኩፍር መመለስን ወደ እሳት መወርወርን የሚጠላውን ያህል የሚጠላ መሆን ናቸው።»
(በቡኻሪ፣ በሙስሊምና በነሳኢ የተዘገበ)

በአላህ ﷻ ፍቅር መርካትን፣ በርሱ መረጋጋትንና በርሱም መጽናናትን ከተነፈገ ሰው ይበልጥ በምድረ ዓለም ላይ ዕድለቢስ የሆነ መናጢ የለም።

የአላህን ፍቅር የሚያስገኙ ምክንያቶች ፦

ጌታችን ﷻ የሚወዱትን ይወዳቸዋል፣ የሚቀርቡትንም ይቀርባቸዋል። የአላህን ፍቅር የሚያስገኘው የመጀመሪያው ምክንያት ባሪያው፣ ከፍጥረታቱ ውስጥ ማንንምና ምንንም በማይወድ ውዴታ ፈጣሪ ጌታውን መውደድ ነው። የአላህን ውዴታ የሚያስገኙ ዝርዝር ምክንያቶች የሚከተሉት ናቸው ፦

1. ቁርአንን ትርጉሙንና መልክቱን እያስተነተኑ በአስተውሎና በግንዛቤ ማንበብ። ራሱን በአላህ መጽሐፍ የጠመደና ጥናቱን ሥራዬ ብሎ የያዘ ሰው፣ ልቡ በአላህ ፍቅር የታነጸና የተሞላ ይሆናል።
2. መደበኛ ግዴታዎችን ከፈጸሙ በኋላ ተጨማሪ በሆኑ የሱንና ዕባዳዎች (ነዋፍል) ወደ አላህ መቃረብ። «ባሪያዬ እኔ እስክወደው ግዴታ ባልሆኑ ተጨማሪ የሱንና ሥራዎች (ነዋፍል) በመፈጸም ወደ እኔ ይቃረባል። በወደድኩት ጊዜ

የሚሰማበት ጆሮው፣ የሚያይበት ዓይኑ፣ የሚይዝበት እጁና የሚንዝበት እግሩ እሆንለታለሁ። ከለመነኝ በእርግጥ እሰጠዋለሁ። ከክፉ ነገር የኔን ጥበቃ ከለመነኝም በእርግጥ እጠብቀዋለሁ።» (በቡኻሪ የተዘገበ ሐዲሥ አልቁድሲ)

- 3. በሁሉም ሁኔታዎች በአንደበትና በልብ፣ በተግባርና በስነምግባር አላህን ﷻ ማውሳትና የርሱን ዝክር ማዘውተር።
- 4. አላህ የሚወዳቸውን ነገሮች፣ ነፍስያ ከምትወዳቸው ፍላጎቶችና ቁሳዊ መደሰቻዎች ማስቀደም።
- 5. ልብን የአላህን ﷻ ስምችና ባህርያት እንዲያጠና እና እንዲያውቅ ማድረግ።
- 6. ውለታዎቹን ፣ ጸጋዎቹን ፣ ግልጽና ሰውር ችሮታዎቹን ማስተዋል።
- 7. የልብ አላህን ﷻ ፊት ሙሉ በሙሉ መተናኘስና መሰባሰብ።
- 8. ጌታችንን ﷻ ወደ ቅርብ ሰማይ በሚወርድበት የሌሊት የመጨረሻው ሲሆን፣ በዱዓእ፣ በዝክርና ቁርኣንን በማንበብ፣ በተሟላ አደብ ከፊቱ

﴿يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ﴾ [التوبة: 54]

«የሚወዳቸውንና የሚወዱትን።» [አልማሲዳህ:54]

ቆሞ በመስገድ፣ ከዚያም ምህረቱን በመለመን በተውበትና በእስትግፋር በማጠናቀቅ ከአላህ ጋር መሆን።

- 9. ከእውነተኛ የአላህ ወዳጆች ጋር መቀመጥ፣ መልካም የአዝመራ ፍሬ እንደሚለቀመው የንግግራቸውን መልካም ፍሬዎች መልቀምና መሰብሰብ። መናገር ለራስና ለሌላውም ተጨማሪ ጠቃሜታ ያለው ሆኖ እስካልተገኘ ድረስ በዝምታ መቆየት።
- 10. ልብን ከአላህን ﷻ ከሚለዩ ምክንያቶች ሁሉ መራቅና ምክንያቶቹንም ማራቅ።

የአላህ ፍቅር ለባሪያው ከሚያስገኛቸው ጥቅሞች መካከል የሚከተሉትን እናገኛለን፦

- አላህን ﷻ የወደደውን ሰው ይመራል፣ ያቀርበዋል። ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል ፦ «አላህን ﷻ እንዲህ ይላል ፦ እኔ ባሪያዬ ባሰበኝበት እገኛለሁ። እኔን ሲያስበኝ ከርሱ ጋር እገኛለሁ። በውስጡ ሲያስታውሰኝ በውስጤ አስታውሰዋለሁ። በጉባኤ ሲያስታውሰኝ ከርሱ ጉባኤ በላጭ በሆነ ጉባኤ ላይ አስታውሰዋለሁ። አንድ ስንዝር ወደኔ ከቀረበ በአንድ ክንድ ወደርሱ እቀርባለሁ። በአንድ ክንድ ወደኔ ከቀረበ በአንድ ባፅ (ሁለት እጆች ወደ ጎን ሲዘረጉ ከአንዱ መዳፍ እስከ ሌላኛው መዳፍ ያለው ርቀት) ወደርሱ እቀርባለሁ። እየተራመደ ወደኔ ከመጣ እየሮጥኩ ወርሱ እመጣለሁ።» (በቡኻሪ የተዘገበ)

ባሪያው ጌታውን በፈራና በተጠነቀቀ ቁጥር ወደ ሌላ መመሪያ ከፍ ያደረጋል። አላህን በወደደ ቁጥርም መመራት (ህዳያ) ይጨመርለታል። መመራት በተጨማሪም ፍርሃትና ተቅዋ ይጨመርለታል።

- አላህ የወደደውን ሰው በምድር ላይ ተቀባይነት እንዲያገኝ ያደርጋል ።

ተቀባይነት ያገኛል ማለት ጌታው የወደደው ይህ ባሪያ፣ በሌሎች ዘንድ ውድቃና መልካም ዝና ያገኛል፣ የአላህን ጌታ ውድቃ እምቢ ያለ በመሆኑ ካፍር ብቻ ሲቀር ሁሉም ነገር ይወደዳል፣ ወደርሱ ያዘነብላል ማለት ነው። ረሱል ጌታ እንዲህ ብለዋል ። «አላህ አንድ አገልጋዩን ሲወደው ጅብሪልን ይጠራና፡ «እኔ እገሌን ወድጄዋለሁና አንተም ወደደው» ይላል። ጁብሪልም ይወደዳል፣ ከዚያም ለሰማይ ነዋሪዎች፡ «አላህ እገሌን ይወደዳልና እናንተም ወደዱት» በማለት ያውጃል፣ የሰማይ ነዋሪዎችም ይወዱታል። በምድር ላይም ተቀባይነት እንዲኖረው ይደረጋል።»

(በሙስሊም የተዘገበ)

አላህ ጌታ አንድ ባሪያውን ሲወደው በዚህ መልኩ በጥበቃውና በእንክብካቤው ውስጥ አድርጎት፣ ነገሮች ሁሉ በትእዛዙ ስር እንዲሆኑ ያደርግለታል። አስቸጋሪ ሁኔታዎችን ገር ያደርግለታል። የራቀውን ሁሉ ያቀርብለታል። የዱንያን ጉዳይ ቀላል ያደርግለታል። ጭንቀትም ሆነ ልፋት አይሰማውም። አላህ ጌታ እንዲህ ብሏል፡-

﴿إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا﴾ [مريم: 96]

«እነዚያ ያመኑና በጎ ሥራዎችን የሠሩ፣ አልረኩማን ለነሱ ውድቃን ይሰጣቸዋል።» [መርየም:96]

- አላህ የወደደውን ሰው በራሱ አብሮነት

ውስጥ ያደርገዋል ። አላህ ጌታ ባሪያውን ከወደደው በጥበቃውና በእንክብካቤው ከርሱ ጋር ይሆናል። ለሚጎዳውና ለሚያውከው ሰው አሳልፎ አይሰጠውም። ከጌታቸው በሚተላለፍላቸው ሐዲሥ አልቁድሲ ውስጥ ነቢዩ ጌታ እንዲህ ብለዋል ። «አላህ እንዲህ ብሏል ። የኔን ወዳጅ ጠላቱ ባደረገ ሰው ላይ ጦርነት አውጄበታለሁ፣ ባሪያዬ እኔ እስክወደው ግዴታ ያልሆኑ ተጨማሪ የሱንና ሥራዎችን በመፈጸም ወደኔ ይቃረባል። በወደድኩት ጊዜ የሚሰማበት ጆሮው፣ የሚያይበት ዓይኑ፣ የሚይዝበት እጁና የሚንዝበት እግሩ እሆንለታለሁ። ከአለሙን በእርግጥ እሰጠዋለሁ። ከክፉ ነገር ለመዳን የኔን ጥበቃ ከአለሙን በእርግጥ እጠብቀዋለሁ። ማድረጌ በማይቀረው ነገር ላይ እርሱ ሞትን የሚጠላ ሆኖ እኔ ደግሞ እርሱን ማስከፋት የምጣላ በመሆኔ የአማኝ ሰው ነፍስን ከመውሰድ ይበልጥ የማመነታበት ሌላ ምንም ነገር የለም።» (በቡኻሪ የተዘገበ)

- አላህ የደደውን ሰው ጸሎቱን ይሰማለታል፣ የለመነውን ይሞላለታል። አላህ ጌታ ምእመናን ባሮቹን ለመውደዱ አንዱ ማስረጃ ገና እጆቻቸውን ወደ ሰማይ ከፍ አድርገው «ጌታዬ! ጌታዬ!» ሲሉ በችሮታውና በቸርነቱ ጸሎታቸውን የሚቀበልላቸው መሆኑ ነው። አላህ ጌታ እንዲህ ብሏል ።

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾ [البقرة: 186]

«ባሮቹም ከኔ በጠየቁህ ጊዜ፣ (እንዲህ በላቸው)፡- እኔ ቅርብ ነኝ፣ የለማኝን ጸሎት በለመነኝ ጊዜ እቀበለዋለሁ፣ ስለዚህ ለኔ ይታዘዙ፣ በኔም ይመኑ፣ እነርሱ ሊመሩ ይከጃላልና።» [አልቀራሁ:186]

ከሰልጣን አልፋሪሲ በተላለፈው መሰረት የአላህ መልክተኛ ﷺ እንዲህ ብለዋል፦

በአላህ መካድ ከሞት በፊት ሞትና የሐዘን መንስኤ እንደሆነ ሁሉ፣ እውነተኛ ኢማን የነፍስ ሕይወት፣ የደስተኝነትና የመታደል መገኛ ነው።

«አላህ ባለ ይሉኝታ ቸር ጌታ ነው፤ አንድ ባሪያው እጆቹን ወደ ላይ ከፍ አድርጎ ሲለምነው ባይ መመሰስ ያሳፍረዋል።» (በትርጉሙ የተዘገበ)

አላህ አንድን ባሪያ ከወደደው መላእክቶች ምሕረት እንዲለምኑለትና እስትግፋር እንዲያደርጉለት ያደርጋል። መላእክቶች አላህን ለሚወድ ሰው ከአላህ ምሕረትና እዝነቱን ይለምኑለታል።

አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ﴾ [غافر: 7]

«እነዚያ ማሪሻክሎች፣ እነዚያም በዙሪያው ያሉት፣ በጌታቸው ምስጋና ያወድሳሉ፤ በርሱም ያምናሉ፤ ጌታችን ሆይ! ነገሩን ሁሉ በእዝነትና በዕውቀት ከበሃል፤ ስለዚህ ለእነዚያ ለተጸጸቱት፣ መንገድህንም ለተከተሉት ምሕረት አድርግላቸው፤ የእሳትንም ቅጣት ጠብቃቸው፤ እያሉ ለእነዚያ ላመኑት ምሕረትን ይለምናሉ።» [አልሙስሚን: 7]

በተጨማሪም አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَّقَطِرْنَ مِنْ قُوقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِنْ أَلَّ اللَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ [الشورى: 5]

«(ከአላህ ፍራቻ) ሰማያት ከበላያቸው ሊቀደዱ ይቀርባሉ፤ መላእክትም ጌታቸውን እያመሰገኑ ያወድሳሉ፤ በምድርም ላለው ፍጡር ምሕረትን ይለምናሉ፤ ንቁ አላህ እርሱ መሐሪው አዛኙ ነው።» [አልሹራ: 5]

አላህ ﷻ አንድን ባሪያ ከወደደው በመልካም ሥራ ላይ እያለ ይገድለዋል። ረሱል ﷺ እንዲህ ብለዋል ፦ «አላህ ጌታ ለአንድ ባሪያው በጎውን ከሻለት ዝነኛ ተወዳጅ ያደርገዋል፤ ዝነኛ ተወዳጅ መሆን ምን ማለት ነው?! ሲባሉ ከመሞቱ በፊት አላህ ﷻ የበጎ ሥራን በር ይከፍትለትና በዚያ ላይ እያለ እንዲሞት ያደርገዋል፤ አሉ።» (በአሕመድ የተዘገበ)

አላህ ﷻ ባሪያውን ከወደደው በሚሞትበት ጊዜ መረጋጋትን ይሰጠዋል።

አላህ ﷻ አንድን ባሪያ ከወደደው በቅርቡቱ የዱንያ ሕይወት ጸጥታና መረጋጋትን፣ በሚሞትበት ጊዜም እርጋታና ጽናትን ያድለዋል። ነፍሱን በጥንቃቄና በዝግታ የሚያወጡ፣ ነፍሱ ስትወጣ የሚያረጋጉት፣ በጀነት በማሰብር የሚያጽናኑት መላእክትን ይልክላቸዋል። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾ [فصلت: 30]

«እነዚያ ጌታችን አላህ ነው ያሉ፣ ከዚያም ቀጥ ያሉ። አትፍሩ፣ አትዘኑም፣ በዚያችም ተስፋ ቃል ትደረግላችሁ በነበራችሁት ገነት ተበሰሩ፣ በማለት በነሱ ላይ መላእክት ይወርዳሉ።» [ሐ ሚም አልሰጅዳህ:30]

አላህ ﷻ አንድን ባሪያ ከወደደው ጀነት ውስጥ ለዘለዓለም ነዋሪ ያደርገዋል ።

አላህ የደደው ሰው፣ በወዲያኛው የአክራ ሕይወት በርሱ ጀነት ውስጥ ይሆናል። እዚያ የተደገሰለት ታላቅ መስተንግዶ በማንም አእምሮ ታስቦ የማያውቅ ድሎትና ምችት፣ ነፍስ የምትፈልገው ሁሉ ያለ ገደብ የምታገኝበት፣ በቃላት የማይገለጽ ተድላ ነው። ቀጥሎ ባለው ሐዲሥ አልቁድሲ እንደተገለጸው ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል ፦

«አላህ፦ ለደጋግ ባሮቹ ዓይን አይቶት የማያውቀውን፣ ጆሮም ስምቶት የማያውቀውንና በሰው ልጅ አእምሮ ውስጥ ታስቦ የማያውቀውን (ድሎት) አዘጋጅቻለሁ፣ ብሏል።» ከፈለጋችሁ፦

﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ﴾

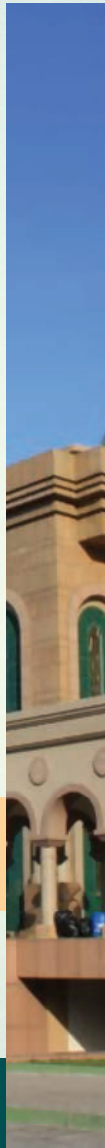
«አዓይኖች መርጊያ ለነሱ የተደበቀላቸውን (ጸጋ)፣ ማንኛይቱም ነፍስ አታውቅም።» የሚለውን አንብቡ። (በቡኻሪ የተዘገበ)

የአላህ ፍቅር ለባሪያው ከሚያስገኛቸው ፍሬዎች መካከል አንዱ እርሱን ﷻ መመልከት ነው ።

ኃያሉ ጌታ አላህ ﷻ ለሚወዳቸው ባሮቹ በብርሃኑ ይገለጥላቸውና ያዩታል። ከዚያ ይበልጥ የሚወደድ ነገር ፈጽሞ አያዩም። ይህም ነቢዩ ﷺ አንድ ሌሊት ሙሉ ጨረቃን ተመልክተው በተናገሩት ሐዲሥ መሰረት ነው። «ይህን ጨረቃ እንደምታዩ ጌታችሁን (በአክራ) ታዩታላችሁ፣ በማየቱም ላይ መጨናነቅ አይኖርም። ፀሐይ ከመውጣቷና ከመጥለቋ በፊት ከመሰገድ አለመታከት ከቻላችሁ አድርጉ፣ ብለው ።

﴿وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ﴿٣١﴾﴾

«ጌታህንም ከማመስገን ጋር ፀሐይ ከመውጣቷ በፊት፣ ከመግባቷም በፊት አወድሰው።» የሚለውን አነበቡ። (በቡኻሪ የተዘገበ)

የዱንዖ ሕይወት የርሱ ﷺ ፍቅርና ለርሱ መታዘዝ ባይኖር ኖሮ፣ በጀነትም እርሱን ማየትና መመልከት ባይኖር ኖሮ ባልጣሙ ነበር።

<https://www.with-allah.com/am>

የአላህን ፍቅር የሚመለከቱ ብዴዎችና ማሳሰቢያዎች፦

1. አላህ ﷻ ባሪያውን መውደዱ መከራና ፈተናን ከርሱ አይከላከልም። የአላህ መልክተኛ ﷺ እንዲህ ብለዋል ፦ «የሽልማትና የምንዳ ክብደትት እንደ ፈተናው ክብደትና ግዝፈት ነው። አላህ ሰዎችን ሲወዳቸው በፈተና ይሞክራቸዋል። ወዶ የተቀበለ ውዴታውን ያገኛል፤ የጠላውም ጥላቻውን ያተርፋል።» (በጎርግዘ. የተዘገበ)

ከኃጢአት እስኪያጸዳውና ልቡ በዱንያ ከመጠመድ ነጻ እስኪሆን ድረስ አላህ ﷻ ባሪያውን በመከራዎች ይፈትነዋል። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿وَلَيَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ تَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَتَبْلُواْ أَخْبَارَكُمْ﴾ [محمد: 31]

«ከናንተም ታጋዮችንና ታጋሾችን እስከ ከምናውቅ ፣ ወራዎቻችሁንም እስከምንገልጽ ድረስ በእርግጥ እንሞክራችኋለን።» [መሐመድ: 31]

በተጨማሪም አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

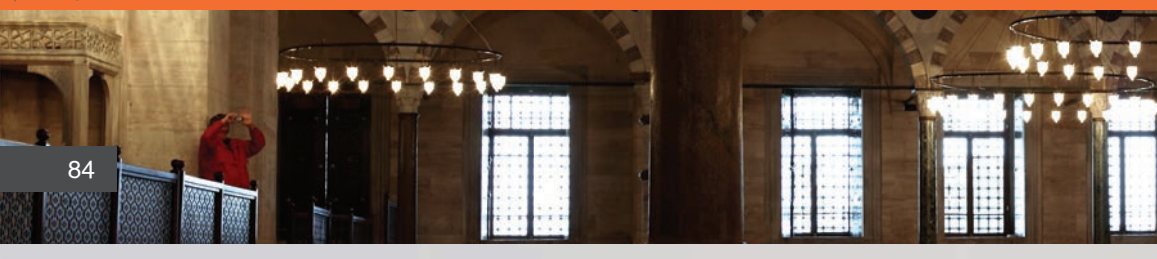
﴿وَلَيَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٩﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ ﴿١٦٠﴾ أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٦١﴾﴾ [البقرة: 155-157]

«ከፍርሃትና ከረኃብምም በጥቂት ነገር፣ ከገንዘቦችና ከነፍሶችም ከፍራፍራዎችም በመቀነስ በእርግጥ እንሞክራችኋለን፤ ታጋሾችንም (በገነት) አብስር።» [አልቀራህ: 155-157]

2. ባሪያው የጌታውን ﷻ ትእዛዝ ሲጥስ ለአላህ ያለው ውዴታ ይቀንሳል፤ ኃጢአቱ ፍቅሩን ጎደሎ ያደርጋል። የአላህ ፍቅር እንደ ኢማን ሁሉ መነሻ መሰረትና መላት ያለው ሲሆን፣ ምሉእነቱ እንደ ኃጢአቱ ሁኔታ ይቀንሳል። ግለሰቡ ወደ ጥርጣሬና መናፍቅነት ደረጃ ከወረደ፣ ስረ መሰረቱ ተነቅሎ ይጠፋል። ልቡ ውስጥ ምንም የአላህ ፍቅር የሌለው ሰው ተቀልባሽ ከሐዲና ከሃይማኖቱ እጣ ፈንታ የሌለው መናፊቅ ነው። ኃጢአን ግን የአላህ ﷻ ፍቅር በውስጣቸው የለም ማለት አይቻልም፤ ለአላህ ያላቸው ፍቅር ጎደሎ ነው ተብለው በዚህ መሰረት ይፈረጃሉ። ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል ፦ «እናንተ ኃጢአት የማትሠሩ ብትኾኑ ኖሮ፣ አላህ ﷻ ኃጢአት የሚሠሩና ምሕረት የሚያደርግላቸውን ሰዎች በፈጠረ ነበር።» (በአሕመድ የተዘገበ)

3. አላህን መውደድ የሰው ነፍስ በተፍጥሮ የምታዘነብልባቸውንና ምግብን መጠጥንና ወሲብን የመሳሰሉትን ነገሮች ከመውደድ ጋር አይጻረርም። ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል ፦ «ከቅርቡቱ ዓለም ሕይወት ሴቶችና ሽቶ ለእኔ የተወደዱ እንዲሆኑ ተደርገዋል።» (በአሕመድ የተዘገበ)

https://www.with-allah.com/am

«ነጻነት ማለት የልብ ከሽርክ፣ ከስሜታዊ ዝንባሌዎችና ከውዥንብሮች ነጻ መሆን ነው። ተገዥነትና ባርነት ደግሞ የልብ ለአንድ አላህ ብቻ ተገዥና ታዛዥ መሆንና ለሌላ ለማንምና ለምንም ተገዥ አለመሆን ነው።»

«ከሥራዎች ሁሉ ይበልጥ አላህ ዘንድ ተወዳጁ ለአላህ ብሎ መውደድና ለአላህም ብሎ መጥላት ነው።» (በአሕመድ የተዘገበ)

ስለዚህም ነቢዩ ﷺ የወዳዲቸው በመሆኑ በዱንያ ላይ እነሱን ማፍቀር ከሽርክና ከማጋራት ጋር የማይመደብ ነገሮች አሉ ማለት ነው። በዚህም መሰረት ሐራም እስካልሆነ ድረስ አንድ ሰው የዓለማዊ ሕይወት ጉዳዮች የሆኑትን ነገሮች ማፍቀር ይችላል።

4. አላህን የሚወደውን ያህል ሌላውን የወደደ ሰው፣ በአላህ ያጋራ ሙሽሪክ ነው። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿وَمِنَ التَّائِبِينَ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَنَّادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾ [البقرة: 165]

«እነዚያ ያመኑትም፣ አላህን በመውደድ (ከነርሱ) ይበልጥ የበረቱ ናቸው። እነዚያም የበደሉት ሰዎች ቅጣትን (በትንሣኤ ቀን) ባዩ ጊዜ፣ ኃይል ሁሉ ለአላህ ብቻ መኾኑንና አላህም ቅጣቱ ብርቱ መኾኑን (በአዳኛ ዓለም) ቢያውቁ ኖሮ፣ (ባላንጣዎችን በመያዛቸው በተጻጸቱ ነበር)።»

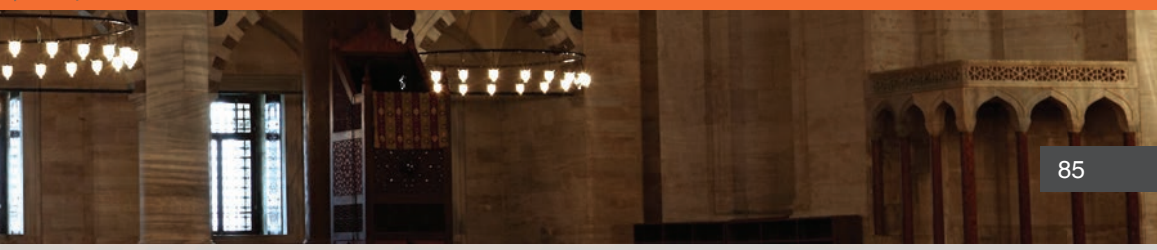
[አልበቀራህ:165]

በዚህ አንቀጽ በአምልኮና በአክብሮት የአላህን ፍቅር ከሌላ ማናቸውም ፍቅር ጋር እኩል በሚያደርግ ሰው ላይ ብርቱ ማስጠንቀቂያ ተላልፏል።

አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿قُلْ إِنْ كَانَ ءَابَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَبَنَاتٌ تَحْتَسُونَ كَسَادَهَا وَمَسْكِنٌ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ﴿٢٤﴾ [التوبة: 24]

«፦ አባቶቻችሁና ወንዶች ልጆቻችሁ፣ ወንድሞቻችሁም፣ የሰበሰባችኋቸው ሀብቶችም፣ መክሰሩዎን የምትፈሩዎት ንግድም፣ የምትወዷቸው መኖሪያዎችም፣ እናንተ ዘንድ ከአላህና ከመልአኛቸው፣ በርሱ መንገድም ከመታገል፣ ይበልጥ የተወደዱ እንደኾኑ፣ አላህ ትእዛዙን እስኪያመጣ ድረስ ተጠባብቁ፣ በላቸው።» [አልተውባህ:24]

የተዘረዘሩትን ስምንቱን ነገሮች ከአላህ ይበልጥ ለወደደ ሰው በዚህ አንቀጽ ብርቱ ማስፈራሪያ ተላልፎበታል። ከአነስ በተላለፈው መሰረት የአላህ መልክተኛ ﷺ እንዲህ ብለዋል ፦ «እኔ ከልጁ ከአባቱና ከሰዎች ሁሉ ይበልጥ እርሱ ዘንድ የተወደድኩ እስክሆን ድረስ አንዳችሁ (የተሟላ እምነት) አያምንም።» (በእብን ማጃህ የተዘገበ)

5- ከምእመናን ሌላ ሙሽሪኮችን መውደድና ረዳቶች አድርጎ መያዝ፣ በሙሽሪኩ ሃይማኖትና በማጋራቱ ምክንያት አላህን ﷻ ከማፍቀር ጋር ይጻፈራል። ለአላህ ብሎ መውደድና ለአላህ ብሎ መጥላት ከኢማን መሰረቶች ውስጥ አንዱ ጽኑ መሰረት ነው። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاتَةٌ﴾ [آل عمران: 28]

«ምእምናን፣ ከሐዲዎችን ከምእምናን ሌላ ረዳቶች አድርገው አይያዙ፤ ይኸንንም የሚያደርግ ሰው፣ ከአላህ (ሃይማኖት) በምንም ውስጥ አይደለም፤ ከነርሱ መጠበቅን ብትጠበቁ እንጂ፤» [አል ሂምራን:28]

በዚህም ምእመናን ከሐዲዎችን የልብ ወዳጆችና ረዳቶች አድርገው እንዳይይዙ ተከልክለዋል። ይህን የሚያደርግ ሰው ከአላህ ሃይማኖት በምንም ውስጥ አይደለም። የሚያፈቅሩትን ማፍቀርና የርሱን ጠላት የሆነውንም ማፍቅር እርስ በርስ የሚጋጩ ነገሮች ናቸው።

﴿إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاتَةٌ﴾ [آل عمران: 28]

«ከነርሱ መጠበቅን ብትጠበቁ እንጂ፤» [አል ሂምራን:28]

ያንን ካላደረጉ መልካም አብሮነት አይኖርም ብለው ከፈሩ ግን አላህ ﷻ እነሱን መወዳጀት ፈቅዷል። በዚህ ሁኔታ ልብ በኢማን እንደጸና እና እንደተረጋጋ ክሕደትና ከሐዲዎችን መጥላቱን እንደቀጠለ፣ ላይላዩን ብቻ መወዳጀትና መቻቻልን መፍጠር ይፈቀዳል። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْأَيْمَنِ﴾ [النحل: 106]

«ልቡ በእምነት የረጋ ሽኖ (የክሕደት ቃል ለመናገር) የተገደደ ሰው ብቻ ሲቀር፤» [አልነሕል:106]

ነቢያችን ﷺ በዱንያ ላይ ለዘለዓለም ከመኖርና አላህ ﷻ ከመገናኘት አንዱን እንዲመርጡ ሲደረጉ፦ «(ምርጫዬ) የላይኛው ንደኝነት (ከነቢያት ከጻድቃን፣ ከሰማዕታትና ከደጋጎቸቹ ጋር መሆን) ነው።» (በእስመድ የተዘገበ)

በማለት ነቢያችን ﷺ ከዱንያ ፍቅርና ከመደሰቻዎቿ በማብለጥና በማስቀደም የአላህን ፍቅርና ክርሱ ጋር መገናኘትን መርጠዋል።

የአላህ ፍቅር ምልክቱ እርሱን በብዛት ማስታወስና ስሙን መዘከር፣ ክርሱ ጋር መገናኘትን መናፈቅ ነው። አንድን ነገር ያፈቀረ ሰው አብዝቶና ደጋግሞ የሚያወሳው ሲሆን ክርሱ ጋር መገናኘትንም ይናፍቃል።

ረቢዕ ብን አነስ

መልመጃ

1. የፍቅርን ትርጉም ግለጽ።
2. የአላህ ﷻ ፍቅር በአንተ ላይና በሕይወትህ ውስጥ የተወደቀውን አሻራዎች ዘርዘራቸው።
3. አላህን ﷻ ያለ ፍርሃትና ያለ ተስፋ መጣል በፍቅር ብቻ ማምለክ ይቻላል? መልስህን በነቢዮች ሁኔታ አስረጅነት አስደግፍ።
4. አላህ ﷻ አንድን ባሪያ ከወደደው ባሪያው ምን ያገኛል?
5. በምታውቃቸው የአላህ ስሞችና ባሕርያት (ስፋት) መካከልና በፍቅሩ መካከል ያለውን ትስስር አብራራ።

2. በአላህ ላይ ተስፋ ማድረግ (ረጃእ) ፦

ተስፋ የማድረግ (የረጃእ)

ጽንሰ ሀሳብ ፦

ተስፋ ማድረግ ማለት፦

የአላህን የችሮታውንና የርገራሄውን መኖር መገንዘብ፣ ስሜት ማሳደር፣ ችሮታና ጸጋዎቹን በመከጀል መደሰት፣ በዚህም መተማመን ማለት ነው። ረጃእ ልቦችን ወደ አላህና ወደ ጆነቱ የሚነዳ ሞተር ነው። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል፦ «ነገሮችን አቅልሉ እንጂ አታካብዱ፣ ብስራት ንገሩ እንጂ አታስበርግጉ።» (በቡኻሪ የተዘገበ)

﴿ وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظَلِّمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴾ [النساء: 110]

«መጥፎም የሚሠራ ሰው፣ ወይም ነፍሱን የሚበድል፣ ከዚያም (ተጸጽቶ) አላህን ምሕረትን የሚለምን፣ አላህን መሐሪ አዛኝ ሽኖ ያገኘዋል።» [አልኒሳአ፡110]

ተስፋ ማድረግ (ረጃእ) ሦስት ዓይነት ነው። ሁለቱ ዓይነት የተመለከቱ ሲሆኑ አንደኛው ዓይነት ግን የተወገዘ መዘናጋትና ራስን መሸንገል ነው።

1. የአላህን ትእዛዝ በአላህ ብርሃን ተመርቶ በመፈጸም ምንዳውን ተስፋ የሚያደርግ ሰው ረጃእ።
2. ኃጢአት ስርቶ በመጸጸት የተመለሰና የአላህን ምሕረት፣ ይቅርታውንና የኃጢአቱን መታበስና ከውርደት መዳንን ተስፋ የሚያደርግ ሰው ረጃእ።
3. የአላህን ትእዛዝ በመጣስ፣ በኃጢአት ሥራ፣ በእኩይ ተግባራት ላይ መሰማራቱን እየቀጠለ፣ የአላህን እዝነትና ምሕረቱን ያለ በጎ ሥራ ተስፋ የሚያደርግ ሰው!! ይህ ራስን መሸንገል፣ ከንቱ ተስፋና ባዶ ምኞት ሲሆን፣ ፈጽሞ የሚወደስ ተስፋ ሊሆን አይችልም። የምእመናን ተስፋ (ረጃእ) ከተግባር ጋር የተቆራኘ ተስፋ ነው። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴾ [البقرة: 218]

«እነዚያ ያመኑትና እነዚያም (ከአገራቸው) የተሰደዱት፣ በአላህም መንገድ ላይ የተጋደሉት፣ እነዚያ የአላህን እዝነት ይከጅላሉ፣ አላህም እጅግ መሐሪ አዛኝ ነው።» [አልባቀራህ:218]

እርከኖቹና ደረጃዎቹ ፦

ተስፋ ማድረግ (ረጃእ) ደረጃና እርከኖች ያሉት ሲሆን፣ እነሱም የሚከተሉት ናቸው ፦

1. ለዕባዳና ለጥረት የሚገፋፋ፣ ከባድና አስቸጋሪ ቢሆን እንኳ ዕባዳውን ሲያከናውን ባለቤቱ ዘንድ ደስታና እርካታን በመፍጠር ከኃጢአቶችና ከእኩይ ነገሮች እንዲርቅ የሚያደርግ ተስፋ።
2. የነፍስያቸውን ልማዶችና ክፈጣሪያቸው ፍላጎት የሚያዘናጋቸውን ፍላጎቶች ሁሉ በመተውና ልቦቻቸውን ለርሱ አንድ ወጥ በማድረግ ረገድ ትጉሃን አገልጋዮች

የሚያሳድሩት ተስፋ (ረጃእ)።

3. የልቦና ባለቤቶች ተስፋ (ረጃእ) ፦ ይህ ከፈጣሪ አምላክ ጋር መገናኘትን በመናፈቅ፣ ልቦናን ለርሱ ብቻ ፍጹም በማድረግ በርሱ ፍቅር የመመስጥ ተስፋ (ረጃእ) ነው። ይህ ከተስፋ ማደረግ ዓይነቶች ሁሉ በላጩና ከፍተኛው ነው። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾
[الكهف: 110]

«የጌታውንም መገናኘት የሚፈልግ ሰው፣ መልካም ሥራን ይሥራ፣ በጌታውም መገዛት አንድንም አያጋራ፣ በላቸው።» [አልከህፍ:110]

በተጨማሪም አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦
﴿مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ [العنكبوت: 5]

«የጌታውንም መገናኘት ተስፋ የሚያደርግ ሰው፣ (ይዘጋጅ) የአላህ ቀጠሮ በእርግጥ መጪ ነውና፣ እርሱም ሰሚው፣ ዐዋቂው ነው።» [አልዐንክቡት:5]

ረጃእ አላህን ﷻ ፣ ስሞቹንና ባሕርያቱን ከማወቅ ጋር ያለው ትስስር ፦

ተስፋ አድራጊ መ-እምን የአላህን ትእዛዛት በፈጸም ላይ የሚተጋ፣ የኢማን ግዴታዎችን የሚያከናውን፣ አላህን ጌታውን እንዳያጠመው፣ ሥራውን ከርሱ እንዲቀበልና ውድቅ እንዳያደርግበት ተስፋ የሚያደርግ፣ ምንጭና አጅሩን እጥፍ ድርብ እንዲያደርግለት ተስፋና ምኞቱን በርሱ ላይ የሚጥል ሰው ነው። አላህን፣ ስሞቹንና ባሕርያቱን ለማወቅ በጌታው እገነት ላይ ተስፋ የሚጥል፣ ማድረግ የሚችላቸውን ነገሮች ሁሉ ያደረገ፣ የሚገቢያየው በጣም አዛኝ፣ በጣም አፍቃሪ፣ በጣም አመስጋኝ፣ ቸር፣ ለጋሽ፣ መሐሪ፣ ፍጥረት ላይ ከሆነ ጌታ ጋር ነው። በዚህች ዓለም ላይ ስን ሲሆን ነገ ወደ ጌታው ፊት ሲቀርብ መድሀን ለማግኘት ተስፋ ያደርጋል።

አንድን ነገር ለማግኘት ተስፋ የሚያደርግ ሰው አጥብቆ ይፈልገዋል።

የተስፋ ማድረግ (የረጃእ)

ፍሬዎች ፦

1. በበጎ ሥራዎችና በአላህ ትእዛዛት ትግባራ (ጧዓት) ላይ የባለቤቱን ጥረትና ትጋት ያጎለብታል።
2. ሁኔታዎች የፈለገውን ያህል ቢለዋወጡና አስቸጋሪ ቢሆኑም፣ ባለቤቱ የአላህ ትእዛዛት ትግባራን (ጧዓትን) ልማዱ አድርጎ እንዲያዘወትር ያላምደዋል።
3. ባለቤቱ ፊቱን ዘውትር ወደ አላህ በመመለስ እርሱን በመማጸን፣ በመለማመን፣ በጸሎቱና በጥሪው ላይ መትጋትን ልማዱ አድርጎ እንዲይዝ ያደርጋል።
4. ባሪያው ለአላህ ﷻ ያለውን ተገዥነት፣ ድህነቱን፣ ፈላጊነቱን፣ ክርሱ ችሮታና ክቸርነቱ ለአንዲት ሰከንድ እንኳ መብቃቃት የማይችል መሆኑን ያመለክታል።
5. ለአላህ ﷻ መኖር፣ ለቸርነቱና ለትሩፋቱ ዕውቀትና እርግጠኝነትን ያስጨብጣል። እርሱ ﷻ ከሚለመኑት ሁሉ ይበልጥ ቸር፣ ከሰጭዎች ሁሉ ይበልጥ አስፍቶ የሚሰጥ፣ መልሰው መላልሰው የሚለምኑትንና በርሱ ላይ ተስፋ የጣሉትን ባሮቹን የሚወድ ጌታ ነው።
6. ተስፋ ማድረግ (ረጃእ) ባሪያውን በአላህ ፍቅር ደጃፍ ላይ እንዲወድቅ በማድረግ ወደ ተሟላ አፍቃሪነት ደረጃ ያደርሰዋል። ተስፋ በጠነከረና ተስፋ ያደረገውን ነገር ባገኘ ቁጥር፣ ለጌታው ያለው ፍቅርና አመስጋኝነቱ እየበረታ ይሄዳል። ይህ ከተገዥነት (ዑቡዲይያህ) ግዴታዎችና ከማእዘናቱ አንዱ ነው።

ተስፋ አድራጊው ዘውትር የጌታውን ችሮታ በመክፈል በተስፋና በስጋት ውስጥ ሆኖ ከጌታው በጎውን ይመኛል፤ ደግ ደጉን ይጠብቃል።

ሙሉምን ሰው በጌታው ላይ በጎ ግምት ያሳድርና በጎ በጎውን ይሠራል። አመጸኛ ሰው ግን በጌታው ላይ ክፉ ግምት ያሳድራና ክፉ ክፉውን ይሠራል።

በአላህ ላይ በጎ ግምት ከማሳደር (ሑስን አዝዟን) አንዱ አላህ ﷻ ወደርሱ የተጠጋውንና በርሱ የተከለለውን ሰው የማይጥለው መሆኑን ማወቅ ነው።

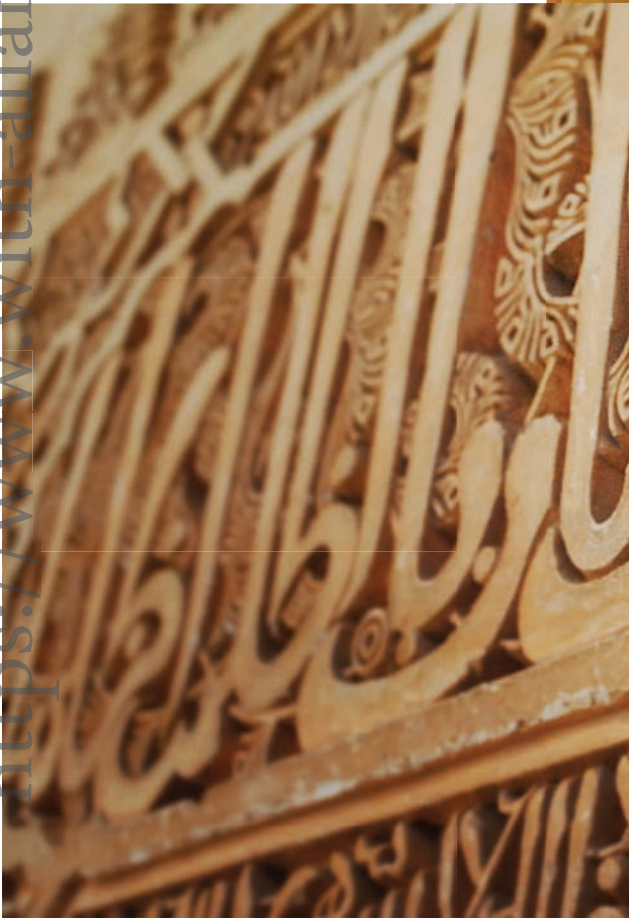
7. ተስፋ መቋጠር የአላህን ﷻ ጸጋዎች በተግባር ወደ ማመስገን ደረጃ እንዲራመድ ስለሚገፋፋው፣ ወደ አመስጋኝነት ደረጃ እንዲደርስ ባሪያውን ያበረታታል። ይህ የተገዥነት (የዑቡዲይያህ) ንጥርና አስኳል ነው።
8. ረጃእ የአላህን ﷻ ስሞችና ባሕርያት (አልአስማእ ወስስፋት) ያስተዋውቃል። እርሱ በጣም አ ዛ ኙ ፣ ቸ ሩ ፣ ለ ጋ ሱ ፣ ጸ ሎ ት ተቀባዩ፣ ውቡና ሀብታሙ ጌታ ﷻ ነው። ምንኛ ኃያል ጌታ!
9. ረጃእ ባሪያው ተስፋ ያደረገውን ነገር እንዲያገኝ ምክንያት ይሆናል። የተመኙትን ማግኘት ተጨማሪ ለመጠየቅና ለማግኘት ፊቱን ወደ አላህ እንዲመለስ ያደፋፍረዋል።

https://www.with-allah.com/am

በዚህ መልኩ ኢማኑና ወደ አላህ ያለው ቀረቤታ እየጨመረ መሄዱን ይቀጥላል።

10. ምእመናን በትንሣኤ ቀን የተመኙትን የአላህ ውደዕታ (ሪዲ) ጀነቱንና ወደርሱ ፊት መመልከትን ታድለው የሚደሰቱት፣ በዱንያ ዓለም ሕይወታቸው በአላህ ጋራ ላይ በጣሉት ተስፋ (ረጃክ) እና ለርሱ ባላቸው ፍራቻ ልክ ነው።

ረጃጅን የሚመለከቱ ብያኔዎችና ማሳሰቢያዎች ፦

1. በሙስምነት ዘንድ ፍራቻ (ኸውፍ) ከተሰፋ ማድረግ (ከረጃጅ) ጋር የተጎዳኝ ነው። ለዚህ ነው የፍራቻ መኖር መልካም በሆነበት ሁሉ ተሰፋ ማድረግ (ረጃጅ) መኖሩ መልካም የሆነው ፦

﴿مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا﴾ [نوح: 13]

«ለአላህ ልቅናን የማትሹት ለናንተ ምን አላችሁ።» [ኑሕ:13]

በተጨማሪም አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿قُلِ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ﴾ [الجنابة: 14]

«ለነዚያ ለአመኑት ሰዎች (ምሕረት አድርጉ)፣ በላቸው፣ ለነዚያ የአላህን ቀኖች ለማይፈሩት ይምራሉና።» [አልጃሂያ:14]

ከነሱ በፊት በነበሩት ሕዝቦች ላይ የደረሰውን ዓይነት ጥፋትና ውድመት አላህ ያደርስብናል ብለው አይፈሩም ማለት ነው።

2. ተሰፋ ማድረግ (ረጃጅ) በሚከተሉት ሁኔታዎች የምንፈልገው መድኃኒት ነው ፦

- ነፍስያ ቀቢጠ ተስፋ መሆን አይሎባት ዕባዳ በምትተውበት ጊዜ።
- ፍርሃቱ ከተፈላገው ሽሪዓዊ ገደብ አልፎ፣ አንድ ሰው ራሱንና ቤተሰቡን ለአደጋ እስከማጋለጥ ድረስ በፍርሃት ቁጥጥር ስር ሲሆን። በዚህ ጊዜ ሁኔታውን መለወጥና ሚዛን የሚያስጠብቅ ነገር እንዲሰነቅ ማድረግ ግድ ይላል። ያም በሙስምነት ዘንድ የተለመደው ተፈጥሯዊ ሁኔታ የሆነውን ተስፋ (ረጃጅ) መሰነቅ ነው።

3. ተስፋ ማድረግ (ረጃጅ) የቀቢጠ ተስፋ ተቃራኒ ነው። ተስፋ መቁረጥ የአላህ እገዛን ማምለጡን ማስታወስ፣ ርኅራኄውን ከመሻት መቋረጥ ሲሆን፣ ይህን ማድረግ የከፍርና የጥመት መንስኤ ነው። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿وَلَا تَأْتِسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَأْتِسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ﴾ [يوسف: 87]

«ከአላህም እገዛን ተስፋ አትቁረጡ፣ እነሆ ከአላህ እገዛን ከሐዲዎች ሕዝቦች እንጂ ተስፋ አይቆርጥም (አለ)።» [ዮሴፍ:87]

ሚዛን ቀርቦ የአንድ ሙስምን ተስፋና ፍርሃቱ ቢመዘን ሁለቱ እኩልና ተመጣጣኝ ይሆኑ ነበር።

https://www.with-allah.com/am

https://

www.with-allah.com/am

https://

የእኔ ምርመራ በወላጅ አባቴ እጅ እንዲሆን አልሻም፤ ጌታዬ ከአባቴ ይሻለኛልና።

ኢማም ሱፍያን አሥሠውሪ

ዕባዳ በፍርሃትና በተስፋ (ረጃእ) ማድረግ እንጂ ሊከናወን አይችልም። አማኝ በፍርሃት ከተከለከሉ ነገሮች ይታቀባል፤ በተስፋ ደግሞ የትእዛዛትን ትግበራዎች (ጧዓት) ያበዛል።

ኢማም እብን ከሢር

መልመጃ

1. በአላህ ላይ ተስፋ መጣል (ረጃእ) ለሥራ ያበረታታልን? በቀጣዩ የአላህ ጭቃ ላይ በመሞርከዝ አስረዳ ፦

﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ [انكف: 110]

«የጌታውንም መገናኘት የሚፈልግ ሰው፣ መልካም ሥራን ይሥራ፣ በጌታውም መገዛት አንድንም አያጋራ፣ በላቸው።» [አልከህፍ: 110]

2. በአላህ ላይ ተስፋ ማድረግ ማለት እርሱን አለመፍራት ማለት ነውን? ወይስ እርሱን መፍራት በርሱ ላይ ተስፋ መጣልን ያስከትላል?

3. በርሱ ላይ ተስፋ መጣልን (ረጃእን) የሚያስገኙና የምታውቃቸውን የአላህ ስሞችና ባሕርያቱን ጥቀስ።

3. አላህን ﷻ መፍራት (አልኸውፍ) ፡-

የፍርሃት (ኸውፍ) ጽንሰ ሀሳብ ፡-

አላህን መፍራት ከታላላቅ የልቦና ዕባዳዎች አንዱ ነው። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፡-

﴿وَيَحْذَرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ﴾ [آل عمران: 30]
«አላህ ነፍሱን ያስጠነቅቃችኋል።»
[አል ሚራሬን:30]

﴿إِنَّمَا دَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ
فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ [آل عمران: 175]

«ይሃችሁ ፣ ስይጣንብቻ ነው ፣ ወዳጆቹን

ያስፈራራችኋል፤ አትፍሩዋቸውም፤ ምእምናንም እንደኾናችሁ ፍሩኝ።»
[አል ሚራሬን:175]

ከዚህ አንቀጽ አንድ አላህን ብቻ መፍራት ግዴታ መሆኑን፣ ለአላህን መሟላት ካለባቸው ነገሮችም አንዱ መሆኑ በአጽንኦት ተገልጿል። አንድ ሰው አላህን የሚፈራው በአላህን ጥንካሬ መጠን ነው።

እመ ምእመናን ዓእሻ (ፈ.ዐ) እንዲህ ብለዋል ፡-
ነቢዩን ﷺ ስለዚህ አንቀጽ ጠየቅኋቸው ፡-

﴿وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَاوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ﴾

«እነዚያም የሚሰጡትን ነገር እነርሱ ወደ ጌታቸው ተመላሾች መኾናቸውን፣ ልቦቻቸው የሚፈሩ ኾነው የሚሰጡት።»

እነዚህ አስከሬ መጠጥ የሚጠጡና የሚሰርቁ ናቸውን? «የአስሲድዲቅ ልጅ ሆይ! አይደሉም፤ ግና እነዚያ ተቀባይነት እንዳያጡ እየፈሩና እየሰጡ የሚጸሙ፣ የሚሰግዱና ምጽዋት የሚሰጡ ናቸው» አሉ። (በጎርምዚ የተዘገበ)

አላህን ﷻ ለመፍራት የሚገፋፉ ነገሮች ፡-

1. ስሞቹንና ባሕርያቱን አስመልክቶ በሚኖር ዕውቀት ምክንያት፣ ለኃይልነቱና ለግርማ ሞገስ ተገቢ በሆነ ሁኔታ አላህን ﷻ ማክበርና ማላቅ።

﴿بِخَافُونَ رَبَّهُمْ مِّنْ قَوْتِهِمْ﴾ [النحل: 50]

«ጌታቸውን ከበላያቸው ሲኾን ይፈሩታል፤» [አልነሕል:50]

2. የፍጻሜው መጨረሻ ወደሚጠላውና ወደ አስከፊው አሳማሚ የገንም እሳት እንዳይሆን መፍራት ።

3. ሙእምን ሰው አላህ ﷻ ነገሩን ሁሉ የሚያይና በዝርዝር የሚያውቀው መሆኑን፣ በርሱ ላይም ፍጹማዊ ሥልጣን ያለው መሆኑን መገንዘብ፣ ያለብትን ግዴታዎች በመወጣት ረገድ ተገቢውን ያደረጉ የመሆንን ስሜት ሁሉም ማሳደር። ጥፋት ከፈጸመበት ኃይል ፈጣሪ ታላቅነት አንጻር የተፈጸመውን ጥፋትም አቅልሎ አስመመልከት።

https://www.with-allah.com/am

- 4. በርሱ ላይ ባመጸና ከሽሪዓው ባፈነገጠ፣ ወደርሱ የተላከውን ብርሃን ችላ ባለ ሰው ላይ በተላለፈ ማስጠንቀቂያና ማስፈራሪያ የተሞላውን የአላህን ﷻ ንግግር አስተውሎ ማስተንተን።
- 5. ቁርአንና የነቢዩን ሐዲሥ አስተውሎ መረዳትና የነቢዩን ﷺ የሕይወት ታሪክ (ሲራ) ማጥናት።

አላህን መፍራት እርሱን ማወቅ ያስከትላል። እርሱን ማወቅ ደግሞ እርሱን መስጋት ያስከትላል። ቅጣቱንና ማስጠንቀቂያውን መስጋት ደግሞ ለርሱ ተገዥና ታዛዥ መሆንን ያስገኛል።

- 6. የ አላህን ﷻ ኃይልነት ማሰብ ማሰላሰልና ማስተንተን። ይህን አስተንትኖ ያስተዋለ ሰው፣ የላቁ ባሕርያቱን (ስፋቱን)፣ ግርማ ሞገሱንና ኃይልነቱን ይረዳል። ልቡ የአላህን ﷻ ኃይልነትና ግርማ ሞገሱን የመሰከረ ሰውም፣ የርሱ ማስጠንቀቂያና ማስፈራሪያ ምን ማለት እንደሆነ የግድ ይገነዘባል። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿وَيُحَدِّثُكُمْ أَنَّ اللَّهَ تَفْسَهُ﴾ [آل عمران: 28]
 «አላህ ነፍሱን ያስጠነቅቃችኋል።»
 [አል ዒምራን: 28]
 አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٍ بِيَمِينِهِ﴾ [النمر: 67]

«አላህንም በትንሣኤ ቀን ምድር በመላ (አንድ) ጭብጡ ስትኾን፤ ሰማያትም በኃይሉ የሚጠቀሱ ሲኾኑ፣ (ከርሱ ጋር ሌላን በማጋራታቸው) ተገቢ ክብርን አላከበሩትም።» [አልዙመር: 67]

- 7. ሞትና ጭንቁን፣ ደራሽና አይቀሪ መሆኑን ማሰብና ማስተንተን ፦

﴿قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ﴾ [الجمعة: 8]

«ያ ከርሱ የምትሸሹት ሞት እርሱ በእርግጥ አግኛችሁ ነው።»

[አልጁመ.ዓህ: 8]

ሞት ለአላህ ያለንን ፍራቻ ይጨምራል። ነቢዩ ﷺ ከእንዲህ ብለዋል፦ «የደስታና የእርካታዎችን ቆራጭ (ሞትን) ማስታወስ አብዙ፤ በጭንቅ ኑሮ ላይ ሆኖ ያስታወሰው ማንኛውም ሰው (ኑሮው) ይሰፋለታል፤ በድሎት ላይ ሆኖ ያስታወሰው ማንኛውም ሰው ደግሞ (ምንም ቢደለው ድሎቱን) ይጠብብታል።» (በጠባብ የተዘገበ)

- 8. ከሞት በኋላ ያሉትን ነገሮች፣ መቃብርንና በውስጡ ያሉ አስበርጋጊ ሁኔታዎችን ማሰብና ማስተንተን። ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል፦ «መቃብሮችን ከመጎብኘት ከልክዎችሁ ነበር፣ አክራን (የወዲያኛውን ዓለም) ስለሚያስታውሷችሁ ጎብኟቸው።»

(በእብን ማጃህ የተዘገበ)

በራእ ᷴ የሞከተለውን አስተላልፈዋል፦ «በአንድ የቀብር ስነ ሥርዓት ላይ ከአላህ መልክተኛ ᷴ ጋር ነበርን፤ በመቃብሩ አፋፍ ላይ ተቀመጡና አፈሩ

https://www.with-allah.com/am

እስኪረገጥብ ድረስ አስቀሱ፤ ከዚያም፦
ወንድሞቼ ሆይ! ለእንዲህ ዓይነቱ
ሁኔታ ራሳችሁን ከዘጋጁ፤ አሉን።»
(በእብን ማጃህ የተዘገበ)

አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿يَتَأَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ وَأَخْشَوْا يَوْمًا
لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنِ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ
عَنِ وَالِدِهِ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمْ
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ﴾
[نفسان: 33].

«እላንተ ሰዎች ሆይ! ጌታችሁን
ፍሩ፤ ወላጅም ክልጁ (በምንም)
የማይጠቅም በትን፣ ተወላጅም
እርሱ ወላጅን በምንም ጠቃሚ
የማይኾንበትን ቀን ፍሩ፤ የአላህ ቀጠሮ
እውነት ነውና፤ ቅርቡቱም ሕይወት
አትሸንግላችሁ፤ በአላህም (መታገስ)
አታላዩ (ሰይጣን) አያታላችሁ።»

[ሉቅማን: 33]

9. ሰዎች አሳንሰው የሚመለከቷቸው
ጥቃቅን ኃጢአቶች ውጤት
ምን ሊሆን እንደሚችል ማሰብና
ማስተነትን። ነቢዩ ﷺ ጉዳዩን
በምሳሌ አስቀምጠውልናል። የሰዎች
ስብስብ አንድ ሸለቆ ላይ ሰፈረሩና
እያንዳንዱ ሰው አንዳንድ እንጨት
አምጥቶ ምግባቸውን ማብሰል
የሚያስችል ማገዶ መሰብሰብ ቻሉ።
ጥቃቅን እንጨቶች ተሰብስበው
ምግቡን እንዳበሰሉ ሁሉ፤ ጥቃቅን
ኃጢአቶችም ተሰብስበው የኃጢአንን
ገላ በገሀም እሳት ያቃጥላሉ ፦

﴿كَلَّمَا تَضَجَّتْ جُلُودُهُمْ﴾ [النساء: 56].

«ቆዳዎቻቸው በተቃጠሉ ቁጥር
ሌሎችን ቆዳዎች እንለውጥላቸዋለን፤»

[አልኒሳኦ: 56]

10. አንድ የአላህ ባሪያ በኃጢአቱ
ተጸጽቶ ተውበት ከማድረጉ በፊት

በድንገተኛ ሞት ሊቀደም እንዲችል ማወቅ ይኖርበታል። ጊዜው ካለፈ በኋላ መጸጸት ጥቅም የለውም። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿حَسْبِيَ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ﴾ [المؤمنون: 99]

«አንዳቸውንም ሞት በመጣባቸው ጊዜ፣ እንዲህ ይላል፦ ጌታዬ ሆይ! (ወደ ምድረ ዓለም) መልሱኝ፤»

[አልሙስሊኩን:99]

በተጨማሪም አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿وَأَنْذَرَهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ﴾ [مريم: 39]

«የቁጭቱን ቀን አስፈራራቸው።»

[መርየም:39]

11. ክፉ ፍጻሜን (ሱኩል ኻትማ) ማሰብና ማስተንተን። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿الْمَلٰئِكَةُ يَصْرِيۡوْنَ وُجُوۡهُهُمۡ وَاَدۡبَرُهُمۡ﴾ [الانفصاف: 50]

«መላእክት ፊቶቻቸውንና ጀርባቻቸውን እየመቱ . . . »

[አልአንፋል:50]

12. ፈሪሃ አላህ እንዲያደርብህና እርሱን እንድትፈራ ከሚያደርጉህ ሰዎች ጋር መቀመጥ። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿وَأَصۡبِرْ نَفۡسَكَ مَعَ الَّذِيۡنَ يَدۡعُونَ رَبَّهُمۡ بِالۡعَدۡوَةِ وَالۡعِشِيِّ يَۡرِيدُونَ وَجْهَهُ﴾ [الكهف: 28]

«ነፍስህንም፣ ከነዚያ ጌታቸውን ፊቱን (ውዴታውን) የሚሹ ኸነው በጧትና በማታ ከሚገዙት ጋር አስታግስ፤»

[አልከህፍ:28]

የአላህ ፍርሃት ልብ ውስጥ ከሰፈረ፣ የስሜታዊ ዝንባሌዎችንና የቁሳዊ ፍላጎቶችን ሰፈሮች አቃጥሎ ዱንያን ከልብ ያስወጣል።

አላህን መፍራት ከሁለት ነገሮች ጋር የተያያዘ ነው ፦

ሀ- ቅጣቱን ከመፍራት ፦

ይህ ክርሱ ጋር ሌላን ለአጋራው፣ ኃጢአት ለፈጸመውና በትእዛዛቱ ላይ ላመጸው የተሰናዳውን አስከፊ ቅጣቱን መፍራት ነው።

ለ- አላህን ከመፍራት ፦

ይህ ደግሞ ዓሊሞችና እርሱን ያወቁ ጸድቃን ባሮቹ የሚፈሩት የፍርሃት ዓይነት ነው ፦

﴿وَيُحَدِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ﴾ [آل عمران: 28]

«አላህ ነፍሱን ያስጠነቅቃችኋል።»

[አል ዒምራን:28]

ስለ አላህ ﷻ የሚኖረው ዕውቀት በጨመረ ቁጥር እርሱን መፍራትም እየጨመረ ይሄዳል። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ﴾
[فاطر: 28]

«አላህን ከሰርቹ ውስጥ የሚፈሩት፣ ጠቁቂዎቹ ብቻ ናቸው።»
[4-ጠ.ር:28]

ለጌታቸው ለአላህ ﷻ ፣ ለስሞቹና ለባሕርያቱ ያላቸው ዕውቀት የተሟላ በሚሆንበት ጊዜ፣ ከምንም በላይ እርሱን መፍራት ስለሚመርጡ ተጽእኖውና አሻራው በአላላዊ ድርጊቶች ላይ አርፎ ይስተዋላል።

አላህን መፍራት ከሚያስገኛቸው ጥቅሞች መካከል የሚከተሉት ይገኛሉ፦

ሀ- በቅርቡ የዱንያ ሕይወት ፦

1. በምድር ላይ መመቻቸትን ከሚያመጡ፣ ኢማንን ከሚያፋፉና መረጋጋትን ከሚያስገኙ ምክንያቶች አንዱ ነው። ቃል የተገባ ነገር ተፈጽሞ ሲገኝ መተማመንን ይጨምራል። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِّنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوْدُنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ ﴿١٣﴾ وَلَنُسَكِّنَنَّكُمْ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ﴿١٤﴾﴾
[إبراهيم: 13-14]

«አላህን የካዱት ፣ ለመልክተኞቻቸው ፦ ከምድራችን በእርግጥ እናወጣችኋለን፤ ወይም ወደ ሃይማኖታችን በእርግጥ ትመለሳላችሁ ፣ አሉ ፣ ወደነርሱም ጌታቸው እንዲህ ሲል ላከ ፦ ከሓዲዎችን በእርግጥ እናጠፋለን። ከነሱም በኋላ ምድራቱን በእርግጥ እናስቀምጣችኋለን፤ ይኸ በራቱ

መቆሙን ለሚፈሩ፣ ፣ ዛቻ የንም ለሚፈሩ ሰው ነው።» [ኢ-ብራሃም:13-14]

2. በበጎ ሥራዎችና በልቦና ፍጹምነት (አክላስ) ላይ ያበረታታል። የአክራው ታላቅ ምንዳ ሳይቀንስ በዱንያ ላይ መካካሽ ያለመፈለግ ተነሳሽነትን ያነቃቃል። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿إِنَّمَا نُنظَمُكُمْ لِيُوجِهَ اللَّهُ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا ﴿٩﴾ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَطَطِيرًا ﴿١٠﴾﴾
[الإنسان: 9-10]

«የምናበላችሁ ለአላህ ውዴታ ብቻ ነው፤ ከናንተ ዋጋንም ማመስገንንም አንፈልግም። እኛ (ራትን) የሚያጨፈግንን ብርቱ ቀን ከጌታችን እንፈራለን፤ (ይላሉ)።» [አልላር:9-10]

በተጨማሪም አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿فِي بُيُوتِ الَّذِينَ أَنْزَلْنَا اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا أَسْمُهُمْ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ ﴿٣١﴾ رَجَالٌ لَا لُتْهِمِهِمْ تَجْرَةٌ وَلَا يَبِيعُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَأَقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يُخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴿٣٢﴾﴾
[النور: 36]

«አላህ እንድትከበርና ስሙ በውስጥ እንዲወሳ ባዘዘው ቤቶች ውስጥ፣ (አወድሱት)፣ በውስጥ፣ በጣትና በማታ ለርሱ ያጠራሉ፣ አላህን ከማውሳትና ሰላትን ከመስገድ፣ ዘክንም ከመስጠት፣ ንግድም ሽያጭም የማያታልላቸው፣ ልቦችና ዓይኖች በርሱ የሚገለባበጡበትን ቀን የሚፈሩ የኾኑ ሰዎች፣ (ያጠሩታል)።» [አልኑር:36]

ልቦችና ዓይኖች በርሱ የሚገለባበጡበትን ቀን የሚፈሩ መሆናቸው፣ መድሀን እንዲፈልጉ፣ አስፈሪውን ቀን እንዲጠነቀቁና መዝገባቸውን በግራ እንዳይቀበሉ በመስጋት ለበጎ ሥራ እንዲነሳሱ አድርገዋል።

https://www.with-allah.com/am

አላህን የፈራ ሰው ፍርሃቱ ወደ በጎ ነገር ሁሉ ይመራዋል።

ለ- በወዲያኛው የአክራ ሕይወት ፦

1. ባሪያው በትንሣኤ ቀን በአላህ ﷻ ዙፋን (ዐርሽ) ጥላ ስር ይሆናል። የአላህ መልክተኛ ﷺ እንዲህ ብለዋል ፦

«ማዕረግና ቁንጅና ያላት ሴት (ለዝመት) ጠይቃው፣ እኔ አላህን እፈራለሁ ያለ ሰው፣ . . . »

(በቡኻሪ የተዘገበ)

ከሐዲሁ በግልጽ የምንረዳው ሴቲቱን ከተግባሯ ለመገሰጽና ራሱንም ለመምከር በአንደበቱ የተናገረ መሆኑን ነው። መርሁን ካወጀ በኋላ በአቋሙ ጸንቶ ገፍቶ የቀጠለ መሆኑንም እንገነዘባለን።

«(ሌላው) ለብቻው ሆኖ አላህን አስታውሶ ዓይኖቹ ያነቡ ሰው ነው . . . » (በቡኻሪ የተዘገበ)

ዓይኖቹን እንዲያለቅሱ ያደረገ የአላህ ፍራቻ በትንሣኤ ቀን ዓይኑ በጀህም እሳት እንዳትነካ ያደርጋል ማለት ነው።

2. ከአላህ ﷻ ምሕረት ለማግኘት ምክንያት ነው። ለዚህ ማስረጃው ቀጣዩ የነቢዩ ﷺ ሐዲሥ ነው ፦ «ከናንተ በፊት በነበሩት ሕዝቦች ውስጥ አላህ ሀብት የሰጠው አንድ ሰው ነበር። ለሞት ሲያጣጥር ለወንዶች ልጆቹ እንዲህ አለ ፦ እንዴት ያለ አባት ነበርኩ? ምርጥ አባት ነበርክ፣ አሉት። እኔ ፈጽሞ መልካም ነገር ሠርቼ አላውቅምና ሲሞት ሬሳዬን አቃጥሉ፣ ከዚያም

አድቅቃችሁ ፍሬኔኝ፣ ከዚያም በነፋሻ ቀን አመዴን አየር ላይ በትኑት፣ አላቸው። ያላቸውን ፈጸሙ። አላህ ﷻ ሰበሰበውና ፦ ይህን እንድታደርግ ያደረገህ ምንድን ነው? አለው። የአንተ ፍራቻ ነው አለ። (አላህም) በርኅራኄው ተቀበለው።»

(በቡኻሪ የተዘገበ)

አላህ ﷻ አለአዋቂነቱን አይቶ ምክንያቱን ተቀብሎት፣ ጌታውን መፍራቱም አማላጅ ሆነው እንጂ ዳግም ከሞት መቀስቀስን የሚክድ ሰው ካፍር ነው።

3. አላህን መፍራት ባለቤቱን ወደ ጀነት ያደርሳል። ነቢዩ ﷺ እንዲህ ብለዋል ፦ «የፈራ ሰው በሌሊቱ መመጃመሪያ ላይ ጉዞ ይጀምራል፤ በሌሊቱ መመጃመሪያ ላይ የተጓዘም ካሰበበት ይደርሳል፤ ንቁ! የአላህ ወረት (ዕቃ) ውድ ነው፣ ንቁ! የአላህ ወረት (ዕቃ) ጀነት ነው።» (በትርጉምዚ የተዘገበ)

4. በትንሣኤ ቀን ጸጥታና መረጋጋትን ማግኘት። አላህ ﷻ ሐዲሥ አልቁድሲ ውስጥ እንዲህ ብሏል ፦ «በኃያልነቱ ይሁንብኝ በባሪዬ ላይ ሁለት ፍርሃቶችንና ሁለት ጸጥታዎችን አላጣምርበትም፤ በዱንያ ላይ ከፈራኝ በትንሣኤ ቀን ጸጥታና ደህንነት እስጠዋለሁ፤ በዱንያ ላይ የኔን እዘናግቶ መያዝ ያልፈራ ከሆነ ግን በትንሣኤ ቀን አስፈራዋለሁ።» (በበደሀቂ የተዘገበ)

https://www.with-allah.com/am

5. አላህ ﷻ በክብር ከገለጸቸው ትጉሃን ምእመናን አገልጋዮቹ ተርታ መቀላቀል። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፦

﴿إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّيِّمِينَ وَالصَّيِّمَاتِ وَالْحَافِظِينَ وَالْحَافِظَاتِ﴾ [الأحزاب: 35]

«መ-ስሊሞች ወንዶችና መ-ስሊሞች ሴቶች፣ ምእምናንና ምእምናትም፣ ታዛዦች ወንዶችና ታዛዦች ሴቶችም፣ እውነተኞች ወንዶችና እውነተኞች ሴቶችም፣ ታጋሾች ወንዶችና ታጋሾች ሴቶችም፣ አላህን ፈሪዎች ወንዶችና አላህን ፈሪዎች ሴቶችም፣ መጽዋቸውን ወንዶችና መጽዋቸውን ሴቶችም፣ ጳጳሮች ወንዶችና ጳጳሮች ሴቶችም፣ (ካልተፈቀደ ሥራ) ብልቶቻቸውን ጠባቂዎች ወንዶችና ብልቶቻቸውን ጠባቂ ሴቶችም፣» [አልአካዛብ:35]

እነዚህ ባሕርያት በነሱ ለመገለጽ ሁሉም ሰው መትጋት ያለበት ክቡር ባሕርያት ናቸው።

አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿تَتَخَاَتِي جُنُوبَهُمْ عَنِ الْمَصَاحِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾﴾ [السجدة: 16]

«ጌታቸውን ለመፍራትና ለመክፈል የሚጠሩት ንኝው፣ ጎናቸው

ከመጋደሚያ ስፍራዎች ይራራቃሉ፤ ስለጠናቸውም (ጸጋ) ይለገሳሉ። ይህሩትም በነበሩት ለመመንዳት፣ ከዓይኖች መርጊያ ለነሱ የተደበቀላቸውን (ጸጋ)፣ ማንኛውም ነፍስ አታውቅም።» [አልሰጅዳህ:16]

በተጨማሪም አላህን ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿أَمْسَنُ هُوَ قَنِبْتُ ءَأَنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٩﴾﴾ [الزمر: 9]

«እርሱ የመጨረሻይቱን ዓለም (ቅጣት) የሚፈራፈሩ የጌታውንም ችሮታ የሚከፈል ሲኾን፣ በሌሊት ሰዓቶች ሰጋጅና ቋሚ ኾኖ ለጌታው የሚገዛ ሰው፣ (እንደ ተስፋ ቢሱ ከሐዲ ነውን? በለው)፣ እነዚያ የሚያውቁና እነዚያ የማያውቁ ይተካካሉን? በላቸው፣ የሚገነዘቡት ባለ አእምሮዎቹ ብቻ ናቸው።» [አልዙመር:9]

አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል፦

﴿وَالَّذِينَ هُمْ مِّنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُّشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾﴾ [العنكب: 27-28]

«እነዚያ እነሱ ከጌታቸው ቅጣት ፈሪዎች የኾኑት። የጌታቸው ቅጣት (መምጣቱ) የማያስተማምን ነውና።»

[አልመዓሪጅ:27-28]

አላህን ﷻ ከአገልጋዮቹ ሁሉ ይበልጥ ቅርቡ የሆኑትን ነቢያት፣ እርሱን የሚፈሩት በመሆናቸው አወድሷቸዋል ፦

﴿إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْحَيَرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا﴾ [الأنبياء: 90]

«እነሱ በበጎ ሥራዎች የሚቻኩሉ፣ ከጃዮችና ፈሪዎች ሽነው የሚለምኑንም፣ ነበሩ፣ ለኛ ተዋራጆችም ነበሩ፣» [አልአንቢያ:90]

መላእክትም ጭምር ጌታቸውን ይፈራሉ። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፡-

﴿يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ [النحل: 50]

«ጌታቸውን ከበላያቸው ሲሾን ይፈሩታል፤ የታዘዙትንም ሁሉ ይሠራሉ።» [አልነሕል:50]

6. የአላህን ﷻ ውዴታ ማግኘት። አላህ ﷻ እንዲህ ብሏል ፡-

﴿رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ﴾ [البقرة: 8]

«አላህ ከነሱ ወደደ፣ ከርሱም ወደዱ፣ ይህ ጌታውን ለፈራ ሰው ነው።» [አልባረኖ:8]

አላህን ﷻ የሚያውቁ ትጉሃን አገልጋዮች ፍርሃት

አላህን ﷻ ከሌሎች ይበልጥ የሚያውቁ ትጉሃን አገልጋዮች፣ ካላቸው በጎ ሥራና ጥልቅ ተስፋ (ረጃእ) ጋር ከማንም በላይ አብዝተው ይፈሩታል። ይህን ከሚያሳዩ ምሳሌዎች የሚከተሉትን እናገኛለን ፡-

- ነቢዩ ﷺ ቆመው በመስገድ ላይ እያሉ፣ ከተከበረው ደረታቸው ውስጥ ከማልቀስ ብዛት የድስት መንተክተክን የሚመስል ድምጽ እስኪሰማ ድረስ ማልቀሳቸው። (በአሕመድ፣ በአቡ ዳወድና በላላኢ የተዘገበ)

- አቡ በክር ﷺ ምላሳቸውን ይዘው እንዲህ ብለዋል ፡-

«ይህ ነው ለአደጋ ያጋለጠኝ»

በተጨማሪም እንዲህ ብለዋል ፡-

«ምነው የሚበላ ዛፍ በሆንኩ ኖሮ!»

ዑመር ብን አልከሻብም ﷺ እንዲህ ብለዋል ፡-

«ምነው ምንም የማይወሳ ነገር በሆንኩ ኖሮ! ምነው እናቴ ባልወለደችኝ ኖሮ!»

በተጨማሪም እንዲህ ብለዋል ፡-

«አንድ አህያ በኤፍራጠስ ወንዝ ዳርቻ በርሃብ ቢሞት፣ በትንሃኤ ቀን አላህ በዚያ (በመራቡ) እንዳይጠይቀኝ እፈራለሁ።»

በተጨማሪም እንዲህ ብለዋል ፡-

«እናንተ ሰዎች ሆይ! ሁላችሁም ከአንድ ሰው በስተቀር ወደ ጅነት ገቢዎች ናችሁ ተብሎ በሰማይ ጠሪ ቢያውጅ፣ እኔ ያ ሰው እንዳልሆን በእርግጥ እፈራለሁ።»

ዑሥማን ብን ዐፍፋን ﷺ እንዲህ ብለዋል ፡-

«ከሞትኩ በኋላ ዳግም ባልቀሰቀስ እወድ ነበር።»

ሌሊቱን ሙሉ በአላህ ውዳሴ፣ በሶላትና በቁርአን ንባብ ያሳልፉ የነበሩ ሰው ናቸው እንዲህ ያሉት።

እመ ምእመናን ዓእሻ (ረ.ዐ) የሚከተለውን የአላህ ቃል ፡-

﴿فَمَنْ لَلَّهِ عَلَيْنَا وَوَقْنَا عَذَابَ السَّمُومِ﴾ [الطور: 27]

«አላህም በኛ ላይ ለገሰ፣ የመርዛም እሳት ቅጣትንም ጠበቀን።» [አልጡር:27]

ሶላታቸው ውስጥ ያነቡና ሳያቋርጡ ያለቅሱ ነበር . . . ።

﴿إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ

https://www.with-allah.com/am

فَأَتَكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾ [الأنعام: 118].

«ብትቀጣቸው እነሱ ባሮችህ ናቸው፤ ለነርሱ ብትምርም አንተ አሸናፊው ጥበበኛው ነህ (ይላል)።»

[አልማኢ.ፋህ:118]

አላህን መፍራት (ኸውፍን)

የሚመለከቱ ብያኔዎችና

ማሳሰቢያዎች ፦

1. ስጋት (ኸሽያህ) ከፍርሃት (ኸውፍ) የጠለቀና ለየት ያለ ነው። ስጋት አላህን ይበልጥ ለሚያውቁ ትጉሃን አገልጋዮች ነው ፦

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿٢٨﴾ [فاطر: 28]

«አላህን ከባሮቹ ውስጥ የሚፈሩት፣ ዐዋቂዎቹ ብቻ ናቸው፤ አላህ አሸናፊ መሐሪ ነው።» [4.ጢ.ር:28]

ፍርሃታቸው እርሱን ከማወቅ ጋር የተቆራኝ ፍርሃት ነው። ነቢዮቹ እንዲህ ብለዋል ፦

«በአላህ እምላለሁ፣ እኔ ከሁላችሁም ይበልጥ እርሱን 'ምፈራና እርሱን 'ምሰጋ ነኝ።» (በሙስሊም የተዘገበ)

ለርሱ የሚኖረን ፍርሃትና ስጋት አላህን፣ ስሞቹን፣ ባሕርያቱን፣ ምሉእነቱን፣ ግርማ ሞገሱንና ኃልልነቱን አስመልክቶ በሚኖረን ዕውቀትና ግንዛቤ ደረጃ ነው።

2. ፍርሃት ለጥረት ለበጎ ሥራ፣ ኃጢአትን እርግፍ አድርጎ በመተው ተጸጽቶ ተውበት ለማድረግ የሚያነሳሳ ሲሆን ጠቃሚ ይሆናል። ፍርሃት የሚመነጨው የኃጢአትን አስቀያሚነት ከማወቅ፣ የተላለፈውን ማስጠንቀቂያ እውነተኛነት ከማረጋገጥ፣ ኃይሉን ቻይ አምላክ ከማወቅ ነው። ለሰነይ ተግባር ለጥረት፣ ለትጋትና ለተውበት የሚያበረታታ የአላህ ፍርሃት የሚታሰብ አይደለም።

3. አላህን መፍራት ከግዴታዎች አንዱ ሲሆን፣ ለኢማን መገኘት ካለባቸው ነገሮች ውስጥም አንዱ ነው። ወደ አላህ መሆን በሚደረገው ጉዞ ውስጥ ክቡር ከሆኑ ምዕራፎችም አንደኛውና ለልብ እጅግ ጠቃሚው ምዕራፍ ነው። በሁሉም ሰው ላይ ግዴታ (ዋጅብ) ሲሆን፣ ከኃጢአቶች፣ ከዱንያ፣ ከመጥፎ ንደኞች፣ ከዝንጋታ፣ ከቸልታና ከሕሊና ዝገት ይከላከላል።

﴿إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ﴾
 [فاطر: 28] ﴿إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ﴾
 «አላህን ከባሮቹ ውስጥ የሚፈሩት፣ ዐዋቂዎቹ ብቻ ናቸው፤ አላህ አሸናፊ መሐሪ ነው።» [4.ጢ.ር:28]

አላህን የፈራ ሰው፣ ማንም አይጎዳውም፤ ከርሱ በስተቀር ሌላውን የፈራ ሰውን ማንም አይጠቅመውም።
ፈዲል ብን ዕያድ

መልመጃ

1. ለአላህ ﷻ ያለህን ፍራቻ የሚጨምሩ ነገሮችን ጥቀላቸው፣ በቁጥር አስቀምጣቸው።
2. የርሱን ፍራቻ የሚያመጡና የምታውቃቸውን የአላህን ﷻ ስሞችና ባሕርያት ጥቀስ።
3. አላህን የሚፈራ ሰው ምን ማድረግ ይገባዋል?

